

Rəssamın uğurlu bədii yaradıcılıq yolu

Xalça, miniatür və muğam sənəti xalqımızın minilliklər boyu yaradıb formalaşdırdığı mədəniyyətin əsas sahələridir. Xovsuz xalçaların hələ lap qədimlərdən xalqımızın məişətində geniş inтиşar tapdığı məlumdur. El müdrikliyindən süzülən naxışlar, ilmlər əsrlər boyu inkişafını davam etdirərək bu günümüzdə gəlib çatmışdır. Elmi-texniki tərəqqinin inkişafı ilə xalça öz funksiyasını zəiflətsə də, bəzək əşyası kimi hər zaman qiymətli və əvəzolunmaz bir əşya olaraq qalmışdır. Toy-düynələrdə qız-gəlinlərin ən əziz cehizi olmuşdur. XX əsrdə bir sıra tanınmış xalçaçı rəssamlarımız və tədqiqatçılarımız yetişmiş və özlərindən sonra məktəb yaratmışdılar. Burada Lətif Kərimov, Kamil Əliyev, Cəfər Mücir kimi sənət ustalarının adlarını xüsusilə vurğulamaq yerinə düşər. Bu məktəbin layiqli davamçılarından biri, Xalq rəssamı, məşhur xalçaçı rəssam Eldar Mikayılzadənin (1956) bu il 70 illik yubileyi tamam olur.

Ata yurdu Naxçıvan torpağı olan Eldar Hidayət oğlu Mikayılzadə Bakının Əmircan qəsəbəsində anadan olub. O, lap kiçik yaşlarından rəssamlığa maraq göstərüb. Əvvəlcə Ə.Əzimzadə adına Azərbaycan Dövlət Rəssamlıq Texnikumunda (1971-1975), sonra isə indiki Azərbaycan Dövlət Mədəniyyət və İncə-

tifaqına üzv qəbul olunub. Onun indiyədək ölkəmizdə və xaricdə dəfələrlə fərdi sərgiləri təşkil edilib: London (1991), Moskva (1992), Paris (1993), İstanbul (1995), Brüssel (1996), Bakı (2010, 2022)). Xalçaçı rəssamın Brüsseldə təşkil olunan fərdi sərgisinin açılışını Ulu Öndər Heydər Əliyev etmişdi və sənət

"Döyüş" və başqa xalçaları göstərə bilərik. Müəllimi Səttar Bəhlulzadəyə 4 xalça həsr edib: "Səttar dünyası" (1979), "Səttar Bəhlulzadə və dostları" (1982), "Səttar" (1999) və "Səttarın arzusu" (2012). Sonuncu xalçanın kompozisiyasında dahi rəssamın 36 rəngkarlıq əsərindən istifadə olunub. Xalçaçılıq sənətimizin yaşayan canlı korifeyi Eldar Mikayılzadənin əsərləri çeşni, kompozisiya quruluşu, kolorit həllinin ahəngi, ümumiyyətlə, mükəmməl bədii və texniki işlənilmə ustalığı ilə diqqətimizi cəlb edir. Adları sadalanan xalça nümunələrinin hər biri ayrı-ayrılıqda bədii təhlil və təsvir olunmağa layiq sənət əsərləridir.

Eldar Mikayılzadə həm də rəngkarlıq sahəsində bir sıra əsərlər ərsəyə gətirib. Rəssamın diqqəti cəlb edən, bədii estetik təsir qüvvəsi ilə fərqlənən belə işlərindən "12 imam" (2000), "Şam" (2001), "Yeddi alim" (2002), "İsa peyğəmbər" (2003), "Heydər Əliyev və Zərifə xanım Əliyevanın portreti" (2004), "Məryəm və Zəkəriyyə" (2006), "Meyvələrin söhbəti" (2006), "İki zirvə" (2006), "Məcnun" (2007), "Fələstinli Zeynəb" (2012) və başqa əsərlərinin adlarını qeyd etmək olar.

Eldar Mikayılzadə monumental dekorativ tətbiqi sənət sahəsində də uğurlu bədii yaradıcılıq fəaliyyəti göstərmişdir. Onun bədii ornamental dekorativ kompozisiyaları əsasında ölkəmizdə Təzəpir, İçərişəhərdəki Cümə məscidlərinin daxili və xarici tərtibatları kökündən yenilənmiş, insanın mənəvi dünyasını zənginləşdirən yeni görkəm almışdır. 1992-ci ildə tədaviylə buraxılmış milli valyutanın eskizlərinin müəllifi də məhz Eldar Mikayılzadədir. Rəssam gerb layihəsində də müəyyən dəyişikliklər edib, alovun yerinə alov dilləri ilə "Allah" kəlməsini yazıb.

Xalçaçı rəssam Eldar Mikayılzadə Azərbaycan mədəniyyətinin inkişafında xidmətlərinə görə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin sərəncamı ilə "Xalq rəssamı" fəxri adına layiq görülmüşdür. Xalçaçı rəssamın həyat və yaradıcılığı haqqında Əməkdar incəsənət xadimi, professor Ziyadxan Əliyevin nəşr olunmuş "Eldar Mikayılzadə" adlı albom-kitabı işıq üzü görmüşdür. Z.Əliyev rəssam haqqında yazır: Hər dəfə onun növbəti yeni xalçası ilə üz-üzə dayananda və tapdığı kifayət qədər yeni ifadə vasitələrini görəndə əmin olursan ki, o, dünya xalçaçılığında yeniliklərdən xəbərdardır və özünün də nə etmək istədiyini yaxşı bilir. Yəqin elə bu səbəbdən də yaratdığı əsərləri sənət biliciləri maraqla gözləyir və hər dəfə hanadan "ayrılan" hər xalça böyük heyratə səbəb olur.

Məşhur xalçaçı rəssam öz bədii və pedaqoji yaradıcılıq fəaliyyətini bu gün də uğurla davam etdirir.

*Əsəd QULİYEV,
sənətsünas, Azərbaycan
Rəssamlar İttifaqının üzvü*

sənət Universitetində (1978-1983) təhsil alıb. Rəssamlığa gəlişinə Xalq rəssamı Səttar Bəhlulzadənin böyük dəstəyi olub. Onun xalçaçılıq sahəsində fəaliyyət göstərməsi və bu istiqamətdə yaradıcılığını davam etdirməsini isə məşhur xalçaçı rəssam Lətif Kərimov təşviq edib. Rəssam həmçinin yaradıcılığının formalaşmasında xalçaçı rəssam Cəfər Mücirin də xüsusi rolunun olduğunu vurğulayır. E.Mikayılzadə 1984-cü ildən peşəkar bədii yaradıcılıq fəaliyyətinə qədəm qoyub. O, AMEA-nın Memarlıq və İncəsənət İnstitutunun xalçaçılıq şöbəsində elmi işçi (1983-1986), "Azərxalça" Elmi Yaradıcılıq İstehsalat Birliyində baş rəssam (1986-1990) vəzifələrində işləyib. Birlikdə baş direktorun müavini, baş direktor vəzifələrini yerinə yetirib. Xalçaçı rəssam Eldar Mikayılzadə özünün "Xalı" şirkətini yaradıb. Bu şirkət ölkəmizin qədim xalçaçılıq ənənələrinin təbliği, inkişafı və yaşadılması işində uğurlu fəaliyyət göstərüb. Eldar Mikayılzadə həmçinin uzun illər Qafqaz Müsəlmanları İdarəsinin Mədəniyyət işləri üzrə sədr müavini (1993-2018) vəzifəsində çalışıb. Rəssam 2005-ci ildən Azərbaycan Dövlət Rəssamlıq Akademiyasında uğurlu pedaqoji fəaliyyətlə məşğul olur. Eldar Mikayılzadənin xalçaçılıq sənəti sahəsində bir çox yetirməsi var.

Eldar Mikayılzadə 1984-cü ildən Azərbaycan Rəssamlar İtt-

ustasının yaradıcılığına yüksək qiymət vermişdi. Rəssamın əsərləri ölkəmizdə və xaricdə muzeylərdə və şəxsi kolleksiyalarda saxlanılır. Eldar Mikayılzadənin müəllifi olduğu ornamental və süjetli xalça əsərləri nəinki ölkəmizdə, eləcə də dünyada geniş şöhrət qazanıb, tanınmış xalça mütəxəssisləri və kolleksionerlər tərəfindən yüksək qiymətləndirilib. Xalçaçı rəssamın xalça əsərlərinə nümunə olaraq "Yeni Xilə" (1977), "Bütöv Azərbaycan" (1981), "Şəbu-hicran" (1981, 2006), "Əfşan" (1983, 1995, 1996), "Nağıllar aləmi" (1983), "Azərbaycanın musiqi korifeyləri" (1985), "Azərbaycanın poeziya korifeyləri" (1985), "Lətif Kərimov" (1986), "Şam (M.Füzuli)" (1989), "Xətai" (1990), "Bürclər" (1991, 2000), "Suliddin" (1991), "Xəmsə" (1990), "Sirlər xəzinəsi" (1992), "İslam" (1992), "Təbriznamə" (1993), "Namazlıq" (1993), "İthaf" (1995-1997), "Xilaskar" (1995-1997), "Üç din" (1998), "Peyğəmbərlərin şəcərəsi" (1998), "Tövrət" (1999), "İsanın zühuru" (2000), "Bismillahir-rəhmanir-rəhim" (2003), "Üç peyğəmbər" (2004), "Azərbaycan Respublikasının Prezidenti Heydər Əliyev" (2003, 2008), "Pirəbədil" (2009), "Yaranış" (2010), "Kəh-kəşan" (2012), "Şəki xalçaları" silsiləsindən - "İlin fəsiləri", "Ləçək-turunc", "Adəm və Həvva", "Şəbəke", "Bəndi-Rumi", "Göllü", "Xan ovu", "Ovçuluq",